

Interview

'Mens en natuur zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden'

Agro-ecologie is een manier van leven, vindt Marjolein Tiemens-Hulscher, oprichter van Groen Geloven en voorstander van deze landbouwmethode. De aanpak sluit uit aan op de encycliek Laudato Si' van paus Franciscus, en biedt perspectief voor mensen in landen waar Vastenactie actief is. Zoals voor het gezin van Thandekile uit Zimbabwe: hun oogst valt vaak tegen door aanhoudende droogte of zware regens. Tijdens de Startdagen vertelt Marjolein meer over agro-ecologie: 'Het gaat over het netwerk waarin we samenwerken, met elkaar én de natuur. Niet alleen voor betere opbrengsten, maar ook voor hechtere leefgemeenschappen.'

Zoveel méér dan mensen

Marjolein heeft geen auto, want alles is bereikbaar met het ov en de fiets. 'De natuur is onderdeel van de schepping, dus daar moeten we goed voor zorgen.' Haar verbazing was groot toen ze erachter kwam dat lang niet iedereen in de katholieke wereld daar zo over denkt. 'In

de kerk gaan de meeste verhalen over de relatie tussen mensen, en met God. De Bijbel wordt dan ook vaak behoorlijk mensgericht uitgelegd. Maar Jezus kwam naar de aarde om de wereld te redden: mens én natuur. We zijn een grote broeder- en zusterschap met elkaar, maar óók met planten, dieren, rivieren.'

Natuur in zicht

Met het initiatief Groen Geloven laat Marjolein zien hoe de kerk zich actief kan inzetten voor de planeet. Lange tijd leek dit een radicaal idee, maar in 2015 werd ze in haar overtuiging gesterkt door de encycliek Laudato Si' van paus Franciscus, waarin hij ieder mens oproept om met respect met de aarde om te gaan. En dat is nodig, want klimaatverandering zet alles op scherp, met bosbranden, opgedroogde rivieren en hevige stormen, 'Vooral in landen die sterk afhankelijk zijn van landbouw merken ze de gevolgen: de voedselproductie wordt onzeker, en dat is op de lange termijn onhoudbaar'.

Een nieuw perspectief

Tijd voor een andere aanpak dus. Maar hoe? We moeten anders denken over de voedselketen, vertelt Marjolein. 'Het is belangrijk om te beseffen dat alles onlosmakelijk met elkaar verbonden is: boeren met consumenten, bodem met economie en het sociale met het ecologische. In Nederland zijn al tal van initiatieven die meer focus leggen op het gehele plaatje, zoals de Kraaybeekerhof in Driebergen, waar biologisch geteeld wordt. Alle leden mogen er zelf oogsten én meebelesissen wat er verbouwd wordt, waardoor er interactie is tussen tuinders en eindgebruikers.'

Foto: Maarten Tiemens

Leve het leven

Hoe meer we inzien hoe afhankelijk we van de natuur zijn, hoe beter we ervoor zorgen, verwacht Marjolein. 'Bij agro-ecologie staat die verbinding dan ook centraal. Een goed voorbeeld is de bodemkwaliteit: je kunt beter kiezen voor groenbemesters, compost of dierlijke mest dan voor kunstmest. Want als je de grond met organische stof – oftewel: plantenresten – voedt, dan stimuleer je het ondergrondse leven en de biodiversiteit. Bovendien houdt een gezonde bodem meer water vast. Het idee: niet streven naar het maximale, maar het optimale. Zijn mens en natuur niet met elkaar in evenwicht, dan leven we ten koste van de aarde – en uiteindelijk van onszelf.'

Dicht bij huis

Voor mensen als de Zimbabweaanse Thandekile en haar gezin zou agro-ecologie een goede oplossing kunnen zijn, denkt Marjolein. 'Wat ik vooral belangrijk vind is voedselsoevereiniteit, en dus regie over de eigen voedselproductie. Dat ze zelf bepalen wat en hoe ze telen, en hoeveel. Maar ook aan wie ze hun producten verkopen. Zodat ze bijvoorbeeld meer voor hun lokale

gemeenschap kunnen produceren, in plaats van voor de export. Het zou helemaal mooi zijn als ze ook hun eigen zaden oogsten, zodat ze minder afhankelijk zijn van multinationals.'

Leren van elkaar

Marjolein vindt trouwens dat we in Nederland een hoop kunnen leren van landbouwsystemen elders ter wereld. 'Je ziet in Nederland steeds meer voedselbossen. Een goede ontwikkeling, maar vergeet niet dat bijvoorbeeld Filipijnse boeren het al sinds mensenheugenis zo doen. Daar weten ze dat je per hectare een veel grotere opbrengst hebt als je geen monocultuur aanlegt, maar verschillende gewassen door elkaar zet: van papaya- en mangobomen tot bananenplanten en passiebloemen. Laten we dus vooral eerst kijken hoe mensen het zelf aanpakken, voordat we onze eigen ideeën opdringen. Uiteindelijk gaat het er namelijk om dat we respectvol samenleven: met de natuur én met elkaar.'

Marjolein vertelt meer over agro-ecologie op de Startdagen van bisdommen Haarlem-Amsterdam-Rotterdam en bisdom Roermond.